

LETO IX.

V LJUBLJANI 20. FEBRUARJA

ŠTEV. 11.

Prof. S.

Korektura

Pred menoj leži kup zvezkov. Drugega za drugim odpiram — v roki pero, namočeno v rdečilu, in korigiram, korigiram...

Začenši z naslovom in datumom, pa do zadnje besede in pike na koncu — vsaka vrsta, vsaka beseda, vsaka misel stoji pred menoj in me boječe vprašuje:

»Ali sem to, kar bi morala biti?«

In če ni, tedaj pero neusmiljeno zastavi, podčrta, prečrta, popravi... Ob koncu še en pogled na celoto: Ali ustreza naslovu? Ali je pozitivna? ali negativna? ...

In potem napišem red. Zame to ni dogodek, saj jih v enem popoldnevu napišem dvajset, trideset — odličnih, dobrih, slabih. A vsak red je za nekoga enkrat en doživljaj, ki ima včasih usodne posledice.

Dnevno delo je končano. Spet en dan — enkrat en doživljaj v vsakem življenju, enkrat en, včasih nepopravljiv... Spet ena stran popisana v knjigi mojega življenja. Leži pred menoj, hoče, da jo korigiram...

Od prve črke do zadnje pike — od prve jutranje misli do zadnje kretneje zvečer:

Ali sem to, kar bi morala biti? ...

Ali morem obstati pred seboj? ...

Ali bom mogla obstati pred božjim Sodnikom? ...

V duhu pregledujem svoj dan. Misel za mislijo, besedo za besedo, dejanje za dejanjem... To je bilo slabo, ono pomanjkljivo, ta nagib sebičen, ona molitev — zgolj gibanje ustnic, tista prijaznost — hinavščina, ona beseda — laž, ona sodba krivična, ona misel umazana, ono dejanje podlo... Tako me obsoja vest.

A to še ni dovolj. Če ostanem pri sami ugotovitvi, je kakor da sem pomella smeti iz kotov, a jih pustim ležati sredi sobe. Je kakor da sem prečitala nalogo, a vanjo ne napravila poteze. To še ni korektura!

Zdaj vzamem v roke svoj križec, ali poklekнем pred svoje razpelo in molim iz srca:

»Moj Bog, žal mi je... Odpusti mi... Trdno sklenem...«

Oceno za popisano stran v knjigi življenja mi bo dal On sam, večni Sodnik. A eno vem za gotovo:

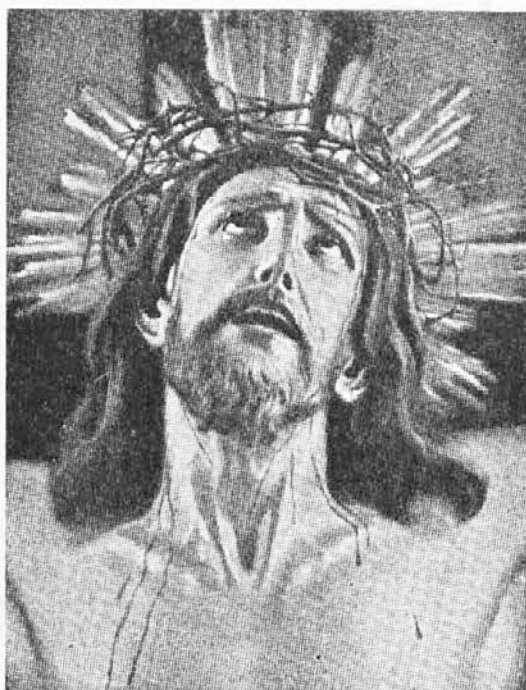
Če se sama vsak dan sodim, me On ne bo sodil, ali vsaj ne — obsodil...

Pavel Slapar **Iz življenja za življenje**

Misli ob duhovnih vajah.

I.

Mislimo si, da bi nam Bog dal za trenutek sposobnosti, s katerimi bi mogli gledati v duše tako, kakor vidi Bog. Tedaj bi tudi mogli gledati duše v nadnaravni lepoti. Razumeli bi, zakaj jih Bog smatra vredne, da jih sprejme v naročje svetega Trojstva. Videli bi tudi duše, ki so se z grehom oropale nadnaravne lepote. Ko bi uzrli gnusobo njihove krivde, bi razumeli večno pogubljenje. Toda na tem svetu v duše gledati ne moremo. Bog nam ni dal oči za to. Oko ni videlo, uho ni slišalo, kar je Bog pripravil...

»Ogledalo« za postni čas

Po lepo opravljenih duhovnih vajah gleda Bog duše dijakov. V nadnaravni čistosti in svetosti se blestijo. Na dan skupne spovedi in obhajila živijo v njih pomlad čudovitega nadnaravnega življenja. V nekaterih ostane, v drugih takoj spet zamre. Zakaj zamre? Zato ker ni stanovitosti in ker lepe sklepe takoj spet preraste plevel grešnih navad. Da, ko bi spoznanje, ki ga ima dijak pri spovedi, podpirala stanovitnost, potem bi bilo drugače. Ali ko bi mogli dobiti take oči, da bi videli lepoto nadnaravnega življenja, potem bi bilo tudi drugače. Kajti nič več ne bi mogli grešiti. Ali ko bi vsaj večkrat premislili, kako nekaj velikega je posvečujoča milost. Kristus je bil voljan odkupiti jo z dragoceno krvjo svojega božjega življenja. O kako lepo bi bilo, če bi dijaki skrbeli, da bi nadnaravnega življenja v dušah ne razdiral greh!

II.

Veliko dijakov imam. S posebno skrbjo spremljam njihovo življenje, ko prihajajo v leta zorenja. Delim jih v tri skupine. Prvi so tisti, ki so popolnoma izročeni nadnaravnemu življenju. Kot brezmadežne lilije cvetejo sredi tovarišev iz umazanega sveta. Njihovo življenje je sicer na tem svetu.

toda nadnaravna luč iz drugega sveta sveti v njih tako močno, da so bolj božji kot posvetni. Kadar nanje mislim, se spomnim besed sv. Janeza: »Novo pesem pojejo pred prestolom. Ti so, ki spremljajo Jagnje, kamor gre.« Drugi so tisti, v katerih s posebno silo divja boj med svetlobo in temo, med svetostjo in hudobijo. Velik boj morajo bojevati na prostoru svojega majhnega srca. Poraze in zmage doživljajo. Ko mislim nanje, se spomnim sv. Jurija, ki se je bojeval z zmajem. Dokler se bojujejo, se zanesem nanje. Napadi bodo ponehali, sv. Jurij bo zmagal! Tretji so tisti, ki jih je zlo dobilo v svojo posest. V njih sicer še vedno tli iskrica dobrega. Toda vedno bolj jo pokriva pepel. Ob duhovnih vajah ali ob skupni spovedi še potegne toliko sape, da plamenček v duši zaiskri. Pa ga kmalu prekrije pepel. Zamislil se v veliko skrivnost: človek nosi večnostne cilje v tako krhki posodi.

III.

Večkrat se mi vsiljuje vprašanje, kako da se v letih zorenja kak človek tako popolnoma izpremeni. Smer, ki jo je imel v otroških letih, čisto izpremeni. Kar je prej blagoslavljal, začne sovražiti in narobe. Imel sem dijaka, ki je bil v nižji šoli odličen dijak. V vsakem oziru bi ga lahko stavil drugim za zgled. V višji šoli je bil v začetku odločen borec za katoliške ideale. V debati s sošolci mu ni bil nihče kos. Ponosen sem bil nanj. Nenadoma se je pokazala velika izprememba. V šoli je začel popuščati. Končno je padel in izgubil celo pravico do nadaljnjega šolanja. Izgubljena eksistenca. Zvedel sem za vzroke njegove izpremembe: slaba tovarišija, gostilna, vino, tobak... Ko ni bilo nič več mogoče pomagati, me je spet obiskal. Govorila sva o njegovi nesreči. Spomnil sem ga njegovih lepih preteklih dni. Spomin nanje bo morda vzbudil hrepenenje v njem, da bi bil spet tak, kakor je bil včasih. Motil sem se. Nič ga ni moglo več premakniti. Dobro se je zavedal svoje izpremembe in svojega položaja. Končno sem ga vprašal, če ga nič ne boli, da se je tako izpremenil. Zamislil se je. Čez nekaj časa mi pravi: »Gospod profesor, janičarji so najboljši vojaki.«

Še zdaj večkrat premišlujem ta njegov odgovor. Odgovor vsebuje veliko. Pomeni, da se ne bori več, ampak da je zavestno odpadel. Odgovor dijaka mi pride še velikokrat na misel. Ne morem ga pozabiti. Ne morem najti druge razlage, kakor da molčim in razmišljam: Kako velika skrivnost je človek!

Če takega dijaka zatečejo duhovne vaje na gimnaziji, gredo mimo brez koristi in uspeha. On ne potrebuje pridig in zgledov, pač pa veliko molitve. In ker sam ne moli, bi morali dobri sošolci zanj moliti. Kljub prostovoljnemu odpadu vemo, da pri Bogu ni nemogoča nobena stvar.

Claudel mladim

»Rad bi vam tole povedal. Ker ste katoličani, vas bodo mnogo spraševali in dati boste morali odgovore, ne samo negativne, ampak predvsem pozitivne. Ne bo potrebno razkriti le svoje stališče, treba bo pokazati pot in dati zgled poguma, skušnje, jasnosti in trdnosti načel ter velike vseobsegajoče ljubezni.

Kdor je bil deležen višjih darov, mora nujno z njimi voditi um in srce tistih, ki tega niso prejeli. Zato pa se ne bojte srečavati se z njimi, saj je to v njihovo in vašo veliko korist«.

Škof Rožman o šoli in verouku

(Iz pastirskega pisma za leto 1940)

Mladina, ki sedaj dorašča, bo le tedaj nov rod, boljši in srečnejši, če bo pravilno versko vzgojena, da bo po resnicah božjega razodelja tudi živela in se ravnala. Torej rešitev iz sedanjih težkih razmer ni v komunizmu, temveč v temeljiti verski vzgoji.

V šolskem pouku se ne sme ničesar učiti, kar nasprotuje katoliški veri; prvo mesto v pouku mora zavzemati verska vzgoja, in sicer ne samo v ljudski šoli, temveč v vseh vrstah šol starosti in izobrazbi učencev primerno.

Nujno je potrebno, da ves šolski pouk in ustroj: učitelje, učne načrte in učbenike prešinja krščanski duh pod materinskim vodstvom Cerkve v vseh vrstah šol: v osnovnih, srednjih in visokih šolah.

Kako je z versko vzgojo v šoli pri nas? Vera je eden izmed učnih predmetov z dvema urama na teden kakor n. pr. zgodovina, zemljepis ali prirodopis. Bog je ena izmed oseb, o kateri se v šoli govori kakor o raznih narodnih junakih in drugih zgodovinskih osebah. V drugih predmetih se o Bogu ne govori, kakor da v prirodi in zemlji, v zgodovini in narodovem življenju nikjer ni najti sledov božjega delovanja.

To ni prav! Vera v Boga ni le neko znanje kakor znanje zgodovine ali jezika. Vera je za duhovno življenje to, kar je kri za telo, kar je zrak, brez katerega ni življenja. Vera je luč, ki naj sveti vsakemu človeku na življenjskem potu; je gonilna sila vsega življenja; je temeljni zakon, ki mora urejati vse delovanje in nehanje, vsako uro življenja, vsako delo, razvedrilo in počitek. Vera mora biti kvas, ki s svojo nadnaravno močjo prekvasi vsega človeka popolnoma.

Potemtakem ni dosti in ni pravilno, če šola samo dve uri govori o Bogu, če samo ena knjiga o njem pripoveduje, vse druge pa o njem molče. Pra-

vilno je, da vsi šolski predmeti služijo spoznavanju Boga. V vseh predmetih so sledovi božji in te sledove mora učitelj pokazati otrokom. Bog je povsod, njegovo delovanje zaznavamo v vsem: narava razodeva božjo vsemogočnost in modrost, zgodovina kaže božjo pravičnost, ljubezen in usmiljenje. Šola ne zadosti svoji nalogi, če otroški spomin napolni z gotovo mero znanja, šola mora oblikovati vso otrokovo duševnost in vse njegovo mišljenje in ga enotno usmerjati tako, da ne zgreši končnega večnega cilja. Kako se more duševnost otrokova pravilno in zdravo razvijati, če pouk v nekaterih predmetih daje čisto drugo sliko kakor božje razodetje, ali pa če celo pouk o svetnih predmetih pobija resnice božjega razodetja? V verski šoli, v kateri poučujejo sveda katoliški učitelji, ki so po mišljenju in življenju sami verni in zgled učencem, je izobrazba in vzgoja enotna, v vsem vzgojnem in šolskem delu vlada edinstvo in enaka usmerjenost.

Dokler pa popolne verske šole ne dobimo, to je starši in vsi, ki v isti družini živijo, s šolskim veroukom tako sodelovati, da z otroki verske resnice, ki so jih v šoli slišali, ponavljajo, jih z zgledom lastnega življenja živo in resnično ponazorujejo. Poleg doma pa mora Cerkev tudi še na druge načine izven šole versko znanje poglobljati in otroke navajati, da verske resnice v življenju tudi uporabljajo, da se navadijo po veri tudi dejansko živeti.

Peter Wust

Žena

II.

Kako naj se torej žena zadrži poleg moža v zasebnem in javnem življenju? Ali naj gre vzporedno z možem? Moderna ideja o enakosti spolov gre za tako vzporedno dejavnost. In vendar jo moramo zavreči, ker ne ustreza hierarhični ureditvi spolov.

Samo eno je mogoče: povratek k stari ideji, po kateri naj bo žena možu podložna, podrejena.

»Ni bil mož ustvarjen zaradi žene, ampak žena zaradi moža« (1 Kor 11, 9).

Toda ne smemo misliti, da je t. zv. podrejenost žene povsem vsakdanji pojem. Še enkrat naglasimo, da je žena po svojem čistem in večnem bistvu postavljena previsoko v vrsti vrednot, da bi mogla biti še kdaj ponižana po moževi volji do vloge sužnje ali »igračke«.

Trdno se držimo načela o hierarhiji spolov, kot jih je določila narava in vendar ne dopuščamo ideje o podrejenosti žene v navadnem smislu.

Je to protislovje? Ni, ali samo navidezno.

Na možu počiva večna »Paternitas Dei«, zato ima mož v svojem dostojanstvu prvo in avtoritativno mesto tako v družini kot v javnem življenju.

Počelo ljubezni je višje kakor počelo duha. Višja je po svojem bistvu, po veliki plemenitosti prostovoljne službe.

Podobno je v hierarhiji spolov žena podvržena možu. Pravo poslanstvo žene moramo gledati v tej službi, v tej »pravici do službe«, v tem splošnem materinstvu, ki priznava dostojanstvo moža, pa ga skuša rešiti pred pretiranimi težnjami.

To je globoki smisel materinstva. Na zemlji je naloga žene, da rešuje z ljubeznijo. Je prava svečenica. Žena je večna čuvarica vseh najčistejših in najvišjih vrednot duše.

Ali ni s tem dostojanstvo žene dovolj vzvišeno? Ona je zaveznica Boga in narave, da se bori proti težnjam moža.

Tako žena vodi človeštvo. Vodi ga lahko do razvoja najvišjih možnosti ali pa ga zavede, če zavrže ideal ljubezni in preobrne hierarhični red, kar se je v zgodovini že večkrat maščevalo.

Največji misleci so priznali, da jih bo delovanje žene otelo njihove duševne bede. Samo žena jih more privedi k ognjišču in domovini. Tako nam tudi to dokazuje, da moramo iskati žensko poslanstvo v reševanju mož po ljubezni.

Dante v »Božji komediji« upa, da ga bo Beatrice, simbol ljubezni, vodila k večni domovini. Veliki Michelangelo prosi ženo Vittorio Colonna, naj mu odgovori, ali bodo rešeni samo tisti, ki se niso nikdar oddaljili od prave poti ali tudi tisti, ki se kesajo. Podobno tudi Goethejev Faust po vseh zablodah končno le pričakuje rešitve od večnega ideala materinstva.

In vendar so izpovedi umetnikov in mislecev majhne in neznatne v primeri s tem, kar nas uči krščanstvo o duhovnem poslanstvu žene.

V začetku in v sredi svoje zgodovine nam kaže dve ženi. Prva žena, postavljena poleg moža se zanaša na svojo moč, zato ga zapelje in pahne v zlo.

Ob polnosti časov se zopet pojavi žena in to pot na najsijajnejši način. Mi poznamo to ženo. Je Brezmadežna, ki privoli v božjo skrivnost in odgovori angelu: »Glej dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi!«

V teh besedah se skriva najvišji vzor vsake žene.

Oblak Pavel

Molitev pred križem

*Takó rád bi sklenil roké
pred Tvojim križem in zaihtél, . . .
Takó rád bi svoje srcé
za Tvoje trpljenje razgrél —*

pa čuden sem ves in boječ pred Teboj . . .

*Gospod! —
Moj dobri Krist!*

*Ne upam skleniti si rók
in záihteti ne morem . . .
O, daj mi solz, križani Bog,
daj mi trpljenja, dá ljubiti Te zmorem!*

Rimski listi o škofu Jegliču :

Pot k sedmerim Marijinim cerkvam

VI.

Toda Vi, mentor romane,« je škof na predzadnjem romarskem potu šalljivo spomnil svojega spremljevalca, »Vi me prav za prav ne vodite k Marijinim cerkvam, ampak le k Marijinim podobam.«

Pač res! Ali vse te cerkve razen poslednje, kamor še pojdemo, so zaslovene in še danes slovijo le zaradi Marije. Cerkve, ki smo jih obiskali na svojem potu, so prav tiste, kjer se danes Marija v Rimu najbolj časti. Te cerkve so za Rimljane postale posebne Marijine božje poti. Tako smo v pravem pomenu: romarji; če romamo tja, kamor največkrat in najrajši romajo Rimljani.

»No, to je dober zagovor! Izvršimo torej program do konca. Povem pa, da imam za to le še dve uri časa; potem pa me čaka drugo delo.« Škof Jeglič je bržčas mislil na pripravo za sprejem pri sv. očetu, kamor je bil naročen za drugi dan, ponedeljek dopoldne.

V Rimu stoji okrog 100 Marijinih cerkva, a nikjer se Marija tako splošno, tako prisrčno, tako otroškovdano ne časti kakor v cerkvi San Agostino, kamor stopamo sedaj.

Kdor pride v to cerkev, in med drugimi stopi marsikdo tudi s temnim srcem, mu postane tako lepo in svetlo, ne samo pred telesnimi, ampak tudi pred duhovnimi očmi. Kaj šele če vstopi veren in vnet Marijin častilec!

Škof Jeglič je zavzet zagledal takoj ob glavnih vratih kamenit Marijin kip na marmornatem prestolu.

»To je zares mati! Takoj ob vratih sprejema svoje otroke...«

Pa ne samo Mati, tudi njen Sin jih vdano sprejema. Glejte! Dete v Marijinem naročju tako rekoč sili in hoče med ljudske množice. Zdi se, kakor da bi Devica komaj vzdržala Dete pri sebi. Ni čuda, da je neki otrok, ko je gledal do preživo Marijino podobo in božje Dete, kako je nagnjeno navzdol, dejal svoji materi: »Mama, ali pride dol?«

Velik venec gorečih svetilk in sveč obkroža Marijo. Zlati in srebrni obeski vise in bleste na njenem vratu in njenih rokah. Toda tisočkrat lepši kakor srebrni in zlati okraski je Marijin krotki pogled in ljubeznivi nasmeh.

»Mrtev kamen, a živa Mati!«

Ta Marijina podoba je, bi dejal, Rimljanom duhovna Mati v vidni podobi. Spredej gori v stranski kapeli pa počiva druga mati, plemenita mati, ki je s svojimi molitvami in s svojimi solzami vnovič podarila življenje svojemu sinu: sv. Monika svetemu Avguštinu. Kdo prešteje vse matere, ki so, kakor nekdanj sv. Monika, prosile, jokale na tem kraju za svoje izgubljene sinove? Kdo prešteje vse izgubljene sinove, ki so sami pribežali semkaj k Mariji, da jim nakloni milost novega življenja? Ni je ure v dnevu, da ne bi bil kip te Matere oblegan od vdanih prosilcev in in pobožnih častilcev.

Tudi škof Jeglič je moral nekaj trenutkov počakati, preden se je sprostil klečnik, da je pokleknil nanj v bližino Marijinega oltarja.

Medtem pa so neprenehoma prihajali domačini, meščani, Marijini davni znanci. Deca si upa stopiti najbližje in se pogovarja z božjim Sinom kakor s svojim bratcem. Mladenič in mladenka sta se vsak zase zatekla k Mariji, da jima izprosi stanovitnost v dobrem. Kmalu bosta zopet prišla, tedaj pa že kot ženin in nevesta, darovala ji bosta skromen šopek in v zaupanju bosta zopet odšla. Berač ob bergljah se privileže do Marije. Od daleč je prisopihal, a se je potrudil, da je prišel do Nje. Niso vsi berači kot prosilci doma le na potih in ulicah, nekateri se najbolj domače počutijo le v cerkvi: pri Materi Mariji.

Gospoda se sicer rada odteguje krajem, ki jih obiskuje preprosto ljudstvo, k Materi božji v San Agostino pa prihajajo tudi sloji v gosposkih in svilenih oblačilih. Škof Jeglič je z veseljem opazil, kako se je ta in oni kljub svoji praznični obleki spustil na kolena in v molitvi zatopljen klečal poleg preproste ženice. Tudi je škof videl, kako je noga čudodelne sohe že vsa obrabljena od samih neprestanih poljubov vdanosti, spoštovanja in ljubezni...

»Vidim, vidim in sem uverjen,« je pozneje pripomnil škof. »Po mestih je veliko ljuljke, pa tudi veliko pšenice. Božja milost deluje povsod. Kjer je hudobija velika, je veliko tudi božje usmiljenje. Tudi pod lepo obleko se včasih skriva lepo, prav lepo srce.«

Kadar nastopi mrak, stopi z njim v to cerkev marsikak Nikodem. Pri belem dnevu si ni upal do Nje, a neka nevidna moč ga žene k Njej vsaj v temnem, poznem mraku. Čeprav se boji pri belem dnevu, pokazati iskrico ljubezni in vere, ki jo še ima, toda vsaj v mraku je ne mara zatajiti.

»Tako je vedno,« je povzel besedo škof. »Vera prejšnjih let ohrani v spominu svetle steze. Morejo se leta in leta človeku zakrivati, pride pa čas, ko zopet za-bleste pred njim, ki je pozabil nanje. Tudi pri nas postaja sedaj boljše... Naša mladina, mislim, vsaj katoliška, je našla Marijo. Kdor misli in čuti z našim ljudstvom, se nehote približa Mariji.«

Ne smemo se posloviti od Matere božje v San Agostino, da ne bi povedali, da si je angelski mladenič, sveti Alojzij, prav pred to podobo izvolil Marijo za svojo Mater. Odslej se je smatral Marijinega otroka in lastna mati mu je postala samo še kot viden in blag spomin na nebeško Mater. Toda nič več se ne misli vrniti k svoji krvni materi, tako ji piše potem v posebnem pisnu, odreka se ji ua tem svetu in jo vabi na svidenje na onem svetu.

Kako rad je poslušal škof vse beležke svojega mentorja in večkrat ga je še sam radovedno pozival: »Le še kaj povejte! Kar človek dobrega in lepega ve in izve, vse mu pride prav. Ko bi naša mladina šla po Marijinih potih, očetje bi imeli zavoljo svojih otrok manj strahu in matere manj solza...«

Praden je škof Jeglič zapustil cerkev San Agostino, si je še ogledal oltar, pod katerim v krsti iz zelenega porfirja počiva najslavnejša krščanskih mater, sveta Monika. Kapela je okrašena z največjimi lepimi slikami. Napis ob strani pove, da so njene ostanke prenesli semkaj iz Ostije. Ob tem slovesnem prenosu je govoril papež Martin V. o velikem pomenu pobožne krščanske matere, »ki je močna pred Bogom v svojih molitvah in skoraj izsiljiva v svojih prošnjah solzah...«

Isti umetnik A. Sansovino, ki je izklesal v kamen kip Matere božje, pred katero smo se prej pomudili, je napravil tudi kip sv. Ane, ki je škofu še prav posebno ugajala: »Tako lepe podobe sv. Ane pa še nišem videl.«

Podoba je bila tudi mnogim drugim že v davni dobi zelo draga. Ni bila kmalu katera svetih podob tolikokrat opevana

kakor Sansovinova sv. Ana. Zbrali so že celo knjigo pesmi, ki se nanašajo na to podobo.

Presvetli bi bil rad videl tudi staro Marijino podobo v velikem oltarju, pa je bila kakor navadno tudi to pot zastrta. Mislim, da je to samo posebnost zakristanova, ki sliko odgrinja in zagrinja, kakor ga že zaprosi dobrohotna beseda, a še bolj nagne radodarna roka.

Silvin Sardenko.

J. Desgranges

Papežinja Ivana

Srečal sem človeka, ki se mi je zdel izobražen in tudi jezik mu je dobro tekel. Začel je s smehom pripovedovati, da je živela okrog l. 1000 po Kr. predrzna žena, ki se je vedno oblačila kot moški, napravila izpite na univerzi in dosegla tudi duhovniške časti. Izbrana je bila celo za kardinala in je končno zasedla papeški prestol v Rimu. Vse je šlo v redu in že je vladala kot papež dobri dve leti, tedaj pa je nenadoma med nekim svetim opravilom porodila dečka. Nastalo je veliko razburjenje in pohujšanje. Sledila je strašna kazen: navezali so jo na rep divjemu konju, ki jo je vlačil sem in tja, da je bila vsa razmesarjena. Na mestu, kjer se je konj ustavil, so jo pokopali.

»Moram vam ugovarjati, gospod,« sem dejal. »Zgodovinska znanost o tem nič ne ve. To so samo izmišljene zgodbe, ki se porajajo v domišljiji ljudi, kakor se včasih tudi nam kaj težkega sanja, če smo želodec preveč obložili.«

»Toda to vendar ni izmišljeno,« je protestiral, »saj o tem poroča katoliški letopisec dominikanec Štefan Burbonski iz Lyona in Martin Polonus, ki je zabeležil to v svoji Zgodovini papežev in vladarjev.«

»Res je, toda Štefan Burbonski in Polonus sta pisala konec 15. stol., torej dobrih 200 let po dogodkih, ki jih opisujeta. In če še danes, ko ne živimo več v »temnem srednjem veku« verjamemo kaj radi različnim »racam«, kako da ne bi bili takrat.

Sicer pa si oglejte 'Dictionnaire historique', ki ga je sestavil svobodomiselní Peter Bayle konec 17. stol. Pod besedo 'Papesse' boste zvedeli, da je l. 1554 Janez Thurmayer to bajko izključil iz zgodovinsko verodostojnih dogodkov. Bayle navaja tako močne dokaze, da so jo morali zavreči tudi protestanti. Misleci 18. stol., ki so bili precej sovražni kat. Cerkvi, je niso verjeli, znanstveniki naših dni pa so zgodbo o papežinji tako temeljito preiskali in zavrgli, da jo more ponavljati in izrabljati le še kak omejen sovražnik krščanstva.

Pomislite samo tole, prosim! Od 10. do 13. stol. ne govori noben zgodovinski vir o tem dogodku, ki bi ga pa vendar morali omenjati, če se je res zgodil. Tudi sovražni in razkolni Bizantinci tistega časa bi ga v boju proti Rimu gotovo uporabljali, če bi o njem kaj vedeli.

Tudi je veliko nesoglasje med poročevalci od 13. stol. dalje glede imena. Nekateri pravijo, da je bilo papežinji ime Ivana, drugi Gilberta, tretji Agneza, četrti Glancia, peti Fausta. Morda mi boste rekli, da je imela res toliko imen. Recimo. Toda eni jo proglašajo za Angležinjo, drugi za Nemko, tretji za Tesaloničanko. Pa vendar ne mislite, da je bila res vse to? Sicer pa imamo še močnejše dokaze. Po vašem naj bi vladala dobri dve leti, zopet pa nekateri trdijo, da l. 855, drugi l. 915, tretji l. 1087 ali l. 1100. Ali se vam vsa ta zmeda ne zdi sumljiva? Najbolje pa je to, da so preiskali vse te letnice in niso nikjer našli prostora za dve leti, ki bi jih mogli vriniti med vlade takratnih papežev, ki so nepretrgano sledili drug drugemu na prestolu sv. Petra.

Zato bi bilo, dragi gospod, mnogo bolj pametno, da tudi vi posnemate Petra Baylea in filozofe 18. stol. in zgodbo o papežinji Ivani vržete med stare izmišljotine.

Janko Mlakar

Magdina žrtev

Igra iz dijaškega življenja v šestih slikah.

Vera (ironično): Vidiš, Milka, kakšne kulture bi se lahko tu naučila.

Milka: Magda, jaz grem s teboj.

Magda: Stana, prosim te, pojdi tudi ti z nama.

Tjaša (zaničljivo Stani): Kaj si tako Magdi pod oblastjo?

Magda (proseče): Stana!

Stana: Ne, jaz ostanem tu.

Tjaša (vesela): Vidiš, Magda, Stana je moja, pa tudi Milko ti še izneverim.

Magda: Nikdar je ne boš pridobila zase, in če me stane življenje.

Tjaša (zaničljivo): Življenje? Koliko je pa...

Vera (skoči k Tjaši): Tjaša, molči, če ne... (nastavi grozeče roko, kakor bi jo hotela udariti. Magda in Milka odhajata).

Milka (se ozre k Veri): Vera, ali ne greš z nama?

Vera (prijazno): Hvala lepa, Milka. Jaz ne spadam med tako svete deklice, kakor sta vedve. Ostanem rajši pri teh grešnicah. (Pokaže na Tjašo in druge. Magda in Milka odideta. Zopet ogorčeno.) Tjaša, ali nimaš nič srca, da si ji hotela očitati njeno bolezen? (Kakor bi se na nekaj spomnila.) Magda, počakaj, rada bi ti nekaj povedala, kar pa ni za brezbožna ušesa teh »delavk«. (Hiti z odra. Preden odide, se ozre nazaj.) Oprostite, prosim, se takoj vrnem.

Tjaša (pikro): Imamo rajši, če se ne.

Vera: Vem, zato pa pridem nazaj. (Odide.)

Tjaša: Stana, kaj si Magdi povedala, da prideš z Milko sem?

Stana: Ne. Saj sem tudi Milki naročila, da ne sme Magdi nič o tem sestanku povedati. Kje neki je zvedela? Morda je pa imela Vera tu svoje prste vmes. Pa saj tudi ona ni mogla vedeti...

Tjaša: Ko se vrne, jo vprašamo.

Vera (ki pride v tem hipu nazaj, že od daleč): No, svetnici sta že odšli. (Sede poleg Silve.) Sedaj pa lahko zabavljamo zoper vero, papeža, duhovnike, katehete, ali pa se pogovarjamo v filmskih zvezdnikih, fantih in ljubezni. Jaz sem vam na razpolago.

Silva: Vera, pri tebi pa človek res nikdar ne ve, ali misliš resno, ali se le norčuješ.

Vera: Prav lahko, če je pameten. Če bi na primer tebi rekla, da si simpatična deklica, bi prav lahko razumela, da je to ironija.

Silva: Kaj hočeš s tem reči? Te nisem razumela.

Vera: Pa premišluj!

Tjaša (Veri): Pusti Silvo! Rajši povej, če si ti Magdi očenčala, da bo Stana Milko sem pripeljala.

Vera: Da, jaz sem ji »očenčala«.

Silva: Vera, sedaj pa že razumem. Hotela si reči, da nisem simpatična.

Vera: To trdijo drugi, pa ne vem zakaj. Jaz te imam pa rada (objame jo okrog ramen), ker so mi nadarjena dekleta antipatična.

Stana: Vera, ti si pa preveč zbadljiva.

Silva: Ali mi je rekla nekaj razžaljivega?

Justa (posmehljivo): Hotela je reči, da si neumna.

Silva (ogorčeno): Vera, tega si pa ne pustim reči.

Vera (objame Silvo): Pa, Silva, saj to ni nič hudega, če je deklica nekoliko neumna, oziroma omejena. Ali ni zadnjič profesor Čurda rekel, da je neumnost najlepša ženska čednost in da neumne deklice navadno srečo naredo? Zdi se mi, da jo boš tudi ti naredila. (Objame zopet Silvo, ki se pa brani in odmika.)

Tjaša (nevoljno): Vera, nehaj že s tem! Rajši nam povej, kje si zvedela, da bo Stana pripeljala Milko v naš krožek.

Vera (nalašč začudeno): Kje neki? Od tebe. Kaj si pozabila?

Tjaša: Od mene? Nikdar! To si si pa kar na celem izmislila.

Vera (resno): Tjaša, zdi se mi, da te v zadnjem času spomin zapašča. Saj si mi celo pismo sporočila, da...

Tjaša (jezno): Lažeš! Jaz ti že nikdar nisem pisala. Drugega bi pa...

Vera (navidezno ogorčena): Tjaša, jaz te bom tožila zaradi razžaljenja časti. Govorila sem resnico. Ko sem prišla včeraj iz šole domov, najdem v zgodovinski knjigi pismo, v katerem si naročila Stani, kam naj pride z Milko.

Tjaša (začudeno): Ni mogoče. Kako je pa prišlo moje pismo v tvojo knjigo?

Stana (v zadregi): Oprosti, Tjaša! Vera mi je med uro posodila knjigo, pa sem tvoje pismo vanjo vtaknila. Potem sem ga pa pozabila ven vzeti. Ne zameri!

Tjaša: Veš, Vera, ti si pa zelo indiskretna, da prebiraš tuja pisma. (Jezno.) Da, to je naravnost nesramno!

Vera (nedolžno): Nesramno? Zakaj? Kar je v moji zgodovini, smem vse brati. Drugič si pa s Stano izberita drug poštni nabiralnik.

Justa: Zakaj si pa potem šla Magdi povedat?

Stana (Veri): Pa res. Kaj te briga, če pride Milka v naš krožek?

Vera (resno): Zato ker sovražim hinavščino, s katero pridobivate člane. Če je dijakinja verna, ji zatrjujete, da lahko moli in v cerkev hodi, čeprav je v krožku, in gonite tiste premlete fraze o spoštovanju verskega čustva. Pri sestankih pa navdušujete članice, naj se otresejo predsodkov, kakor je vaš uradni izraz za vero, in oznanjete svojo puhlo moralo brez Boga.

Tjaša: To je le naša taktika, ki pa tebe nič ne briga.

Justa: Veš, Vera, včasih pa že tako govoriš in delaš, kakor bi bila pristna klerikalka.

Silva (očitajoče): Da, v šoli potegneš skoraj vselej s farškimi.

Tjaša: Da, čeprav si brezverka in...

Silva (važno): Istega svetovnega nazora kakor me.

Vera (odločno): Ne, brezverka pa nisem. Kar pa se tiče vašega svetovnega nazora... No, tvoj svetovni nazor, Silva, je fant, kateri, pa ne vem, ker jih preveč manjša. Tvoj, Tjaša, pa Dušan.

Justa: Ampak, Vera, jezik imaš pa hudoben.

Vera (nedolžno): Ali res? (Zopet odločno.) Očitajte mi, da v šoli s farškimi držim. To je res. Potegnem pa zato z njimi, ker so kongreganistke bolj dostojne kakor ve, in večinoma dobre in pametne deklice.

Tjaša (zaničljivo): Kaj pa še!

Vera: Priznam, da so med njimi tudi izjeme, ki na eni strani prisegajo zvestobo Bogu in Mariji, na drugi strani se pa vežejo s satanom. Če po kaki taki vržete mreže, nimam nič proti. (Odločno.) Milko pa pustite v miru! Jaz ne trpim, da bi to »nedolžnost z dežele«, kakor ji pravite, izpridile. Tebi, Stana, se pa zelo čudim, da si jo sem pripeljala. Saj si verna in veš, kaj je Kristus rekel o tistih, ki nedolžne pohujšujejo.

Stana (v zadregi): Jaz verna?

Vera: Seveda, v krožku in šoli se delaš neverno, ker se bojiš, da bi se Tjaši ne zamerila. Kadar pa pišemo nalogo, pa neseš k uršulinkam Mali Tereziji za elektriko.

Silva: Stana, ali je to res?

Vera (se nasmehne): Ti, Silva, pa prižigaš na frančiškanski porti sveče sv. Antonu, kadar te pusti fant in ga prosiš za drugega.

Silva: Morda si si ga pa tudi ti izprosila od sv. Antona.

Justa: Sedaj si pa dobila, kar si iskala.

Vera: Jaz sploh nimam fanta.

Tjaša: Seveda ne. Kaj pa Tone?

Vera: Tone je le moj varovanec, ne pa fant. Jaz sem mu tako rekoč mati.

Justa (se zasmeye): Mati? Vera, ti nas pa vlečeš.

Vera: Zakaj bi vas vlekla? Hodil je dolgo za menoj ko senca. Slednjič sem se pa naveličala tega zasledovanja in sem ga vprašala, če je kaj izgubil. Rekel mi je, da me ljubi, ter me prosil, da bi ga tudi jaz ljubila. Potožil mi je tudi, da

mu je mati umrla in da nima pod milim nebom nobenega ženskega bitja, ki bi se zanj pobrigalo.

Silva: Torej se ti je sam ponudil?

Vera: Sam. Tebi se zdi to čudno? Seveda se dobe tudi dekleta, ki se fantom ponujajo, kakor sta trdila dva pobiča iz nižje gimnazije, ko sta se pred nekaj dnevi pogovarjala o vsiljivosti gimnazijk.

Stana: Smrkavca!

Vera: Kaj se hoče! Svoje dni so rekla dekleta: »Bežimo, fantje gredo«. Dandanes pa pravijo fantje: »Bežimo, dekleta gredo«. Pa vrnimo se k mojemu Tonetu, ki je, mimogrede povedano, velik Jur. Jaz sem mu rekla, da me lahko ljubi, kolikor hoče, samo govoriti mi ne sme o ljubezni. Obljubila sem mu tudi, da se bom po možnosti zanj pobrigala, če bo priden.

Silva: Pa ga res nimaš nič rada?

Vera: Seveda ga imam rada, ko je pa tako prisrčno neumen. Toda ljubezen je vse kaj drugega, kajne, Tjaša?

Tjaša: Zakaj pa mene vprašaš?

Vera: No zato, ker sem videla, s kako ljubeznijo si na Stolu Dušana...

Tjaša: To te nič ne briga. Sploh pa prosim, da se sedaj odstraniš, ker bomo imele odborovo sejo.

Vera: Kar »sejajte«! Mene ne boste nič motile.

Tjaša: Veš, Vera, nesramna si pa zelo. Prav, pa ostani. Toda za nas ne eksistiraš več. — Torej, dekleta, k stvari! Danes tri tedne imamo predavanje. Predmet oziroma tema je: »O izvoru človeškega rodu«. Predavati mora ena izmed vas. Potrebno literaturo dobi od mene. Doma imam knjigo: »Der Menschenaffe als Urahne des menschlichen Geschlechtes«. Saj razumete, kajne?

Silva: Razumemo.

Tjaša: Prav. Človeška opica kot prednik človeškega rodu. Silva, ali bi ti prevzela predavanje?

Silva (se začudi): Jaz? Jaz že ne. Ne razumem toliko nemškega jezika, da bi lahko rabila tvojo literaturo.

Tjaša: Pa si prej rekla, da si razumela.

Silva: Da, rekla, pa samo zaradi lepšega.

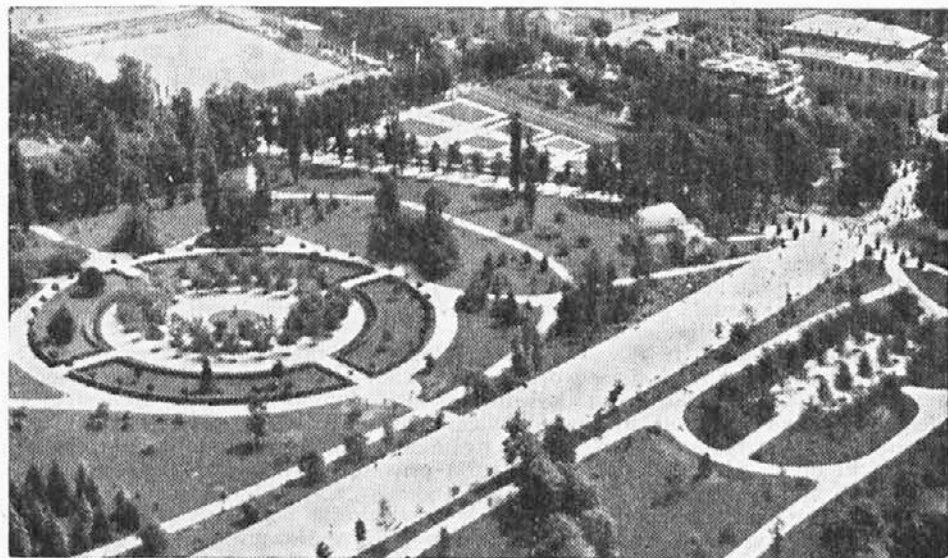
Tjaša (nevoljno): Justa, pa ti prevzemi predavanje!

Justa: Ne utegnem. Imam preveč drugega dela.

Tjaša: Seveda, za vse imaš čas, le za krožek ne. Sedaj ostaneš samo še ti, Stana.

Stana: Oprosti, Tjaša, jaz tudi ne morem, ker... ker...

Vera: Veš kaj, Tjaša, kar sama prevzemi predavanje. Ti ga boš najbolje naredila.

Tivoli

Tjaša: Zakaj?

Vera: Ker si izmed vseh opic v krožku ti največja.

Tjaša (plane kvišku): To je višek nesramnosti. Vera, razžalila si me smrtno in to zahteva zadoščenje. Jaz ti...

Vera (v pomirljivem tonu): Pa, Tjaša, nikar se ne razburjaj! Kako te more kaj takega razžaliti, kar niti ne eksistira?

Justa: Vera, ti imaš pa res preoster jezik. Na kogar se spraviš, ga dražiš do krvi. Tjaša, najpametneje je, če gremo in jo pustimo samo. (Vse vstanejo).

Silva: Pa res, bojkotirajmo jo. Kajne, Stana, saj se tako pravi, če kdo noče imeti s kom nič opraviti?

Tjaša: Da, Silva, prav imaš. Takoj jutri skličem krožek in objavim bojkot Vere. (Veri.) Za nas ne eksistiraš več. (Odidejo.)

Vera (gleda žalostno-smešno za njimi. Nato stopi nekoliko v ospredje in pravi z žalostnim glasom): No, pa sem zopet razgnala vso družbo. Ali sem jim mar kaj žalega rekla? (Zastor se spusti hitro. Konec druge slike.) (Dalje.)

Ali so bili naši kulturni delavci verni

France Jesenovec

18. Mladostovenci (1868—1895).

Naša mladostovenska generacija je sprejela vodstvo slovenskega kulturnega življenja iz rok Bleiweisovcev ali Starostovencev in je bila v vseh pogledih v ostrem nasprotju tako z Bleiweisovo kakor tudi z Jeranovo smerjo starostovenske generacije. Generacija od Levstika preko Jenka, Erjavca, Jurčiča, Stritarja, Gregorčiča in Levca do Kersnika, Tavčarja in Aškercja je duhovno in svetovnonazorno povsem izšla iz takratnega nemškega, češkega in francoskega meščanstva. To meščanstvo (Mladonemci, Mladočehi) je bilo izrazito liberalno in svobodomiselnost in je obsegalo predvsem posvetno izobraženstvo. Na svoj prapor je zapisalo svobodomiselnost in boj za narodnost. Za nemško je obenem značilno, da je izšlo iz protikonkordatskih krogov v Avstriji.

Svojo svobodomiselnost je tudi naša mladostovenska generacija zelo očitno in tudi precizno odločno kazala in zato zmerom ostreje in ostreje nastopala proti starostovstvu, zlasti proti Jeranovemu krogu zaradi ozkosrčnosti v presoji književnih del, kajti tudi v književnosti je ta generacija zahtevala popolno svobodo. V narodno-političnem pogledu pa je ta generacija pomedla s starostovskim oportunistom in zahtevala načelnost v vsem javnem življenju, zlasti pa v političnem. Ker je na prvo mesto postavila narodnost, je obenem zavrgla geslo Starostovencev: »Vse za vero, dom, cesarja«, in ga zamenjala za geslo »Vse za narod, svobodo in prosveto«.

Nastopati je začela ta generacija prav za prav že 1854. l. z izdajo Levstikovih poezij, oziroma l. 1858. z ustanovitvijo Janežičevega lista Slovenski Glasnik, pa s Klajšem (1866) in z ustanovitvijo svojega političnega lista Slovenski Narod 1868. Kaj kmalu po tem času je spor zaradi verskih nazorov v slovenskem javnem življenju prikipel do vrhunca. Že v letih 1872. do 1876. se je namreč razvnel na Slovenskem pravi pravcati kulturni boj, ki ga je v Slovenskem Narodu vodil pisatelj Janko Kersnik. In prav ta boj je imel za posledico še večjo strnjenost na starostovski strani in ustanovitev samostojnega katoliškega lista Slovence (1873). Od tega časa dalje sta slovensko kulturno življenje vodili dve struji, katoliška in liberalna, vse javno življenje se je zmerom bolj in bolj diferenciralo v teh dveh smereh in odtenki te diferenciacije so še danes zelo vidni. Sicer je l. 1876. kulturni boj prenehal in je zavladoval sloga, ki pa je značilna po breznačelnosti in medlosti, ter je trajala tja do sredine osemdesetih let.

Takrat je nastopil (1884) v »Slovenec« z znanimi Dvanajsterimi večeri dr. Anton Mahnič, »kladivar s Krasa«, in s svojim znamenitim ali-ali razbil sloga, mlačnost in medlost in s strogo logiko in doslednostjo ločil skupno delovanje obeh struj po dilemi: Za Boga ali proti njemu. Mahničev nastop je sprva rodil zmedo celo v njegovem lastnem taboru, v nasprotnem pa nikakor ni mogel vzbuditi sebi enakega misleca, ki bi bil njemu nasprotna mišljenja prav tako odločno in jasno izpovedal, kot je sam Mahnič izpovedal katoliška.

Mladostovenska generacija je v književnosti prešla polagoma iz romantike v realizem. V sedemdesetih letih je bil centralna postava slovenskega kulturnega življenja Josip Stritar s svojim idealističnim, a obenem pesimističnim in svobodomiselnim svetovnim nazorom. Te svoje nazore je še v Zvonu l. 1870.

jasno in odločno izpovedal, pozneje pa se je umaknil in se zagovarjal zelo nejasno in v duhu spravljivosti. Proti Stritarjevemu pesimizmu je z vso odločnostjo na njegovi lastni strani nastopal Fran Levstik, in ta je vzgojil Leveca, Kersnika in Tavčarja. Ti so obrnili Stritarju hrbet in ustanovili svoj list »Ljubljanski Zvon« 1881. l. Franc Levec je deset let urejeval ta mladoslovenski književni list in v njem vodil ostre boje z Mahničem, a kar je posebno značilno, ne z enakim orožjem kot Mahnič. Levec in njegova generacija nista nikoli hotela jasno izpovedati svojih svobodomiselnih nazorov in so na tovrstne Mahničeve odločne zahteve odgovarjali samo s smešenjem in zavijanjem. Svojih svobodomiselnih svetovnonazorov načel pa si niso upali izpovedati pred slovensko javnostjo. To je bilo prepuščeno naslednji mladi generaciji slovenskega psevdonaturalizma v devetdesetih letih.

Povsem razumljivo je, da je mladoslovenska generacija posvetnih izobražencev zelo rada videla v svojih vrstah tako imenovane liberalne katolike, kakor so bili Einspieler, Trstenjak, Gregorčič, Pogačar. In ti liberalno katoliški duhovniki so v resnici sodelovali pri mladoslovenskih listih in tudi stcer v javnem življenju zmerom skupaj z Mladoslovinci. Prav to zvezo pa je v osemdesetih letih razbil dr. Mahnič s svojim aut-aut.

Proti verskemu utilitarizmu zlasti v književni kritiki Jeranove smeri so Mladoslovinci postavili deloma narodno utilitarno kritiko (Levstik), deloma pa tudi že povsem pravilno estetsko kritiko (Stritar). Z Mahničevim nastopom pa so se ponovili idejni kriteriji in zopet je zavladata Jeranova smer, sedaj podprta z globoko dosledno krščansko miselnostjo, in ta bi po Mahničevem mnenju edina smela in morala govoriti o književnih delih lepe umetnosti.

Ne moremo reči, da bi bili naši Mladoslovinci vseskozi dosledni svobodomisleci. O njihovem nedoslednem mišljenju nas morejo prepričati ne le Stritarjeve izjave, ampak književno delo vseh mladoslovenskih kulturnih delavcev. Le to je res, da so na prvo mesto svojega zanimanja postavili narodnost namesto vere, češ da je slovenska narodnost v nevarnosti, a veri in cerkvi ne preti nobena poguba. To našo tezo bo podrobno podkrepilo opisovanje svetovnega nazora posameznih znamenitejših kulturnih delavcev iz vrst mladoslovenske generacije. Vere v osebnega Boga za stalno pač nikomur izmed njih — udov katoliškega slovenskega naroda! — ni mogla iztrgati svobodomiselnost takratnega nemškega ali češkega meščanstva, s katerim so naši mladoslovenski posvetni izobraženci prav za prav samo koketirali, ne da bi se bili z vso strogo doslednostjo oprijeli svetovnonazornega brezverskega mišljenja tega meščanstva. Zato svobodomiselnstva tudi jasno izpovedovati niso hoteli niti mogli, pa čeprav je to zahteval od njih Mahnič, mož železne doslednosti in popolne odkritosrčnosti.

(Dalje.)

Hublet-Anžič

Ilustriral J. Mežan

»Prav šik avto prihaja iz vasi: Bernard, to je perzijski šah, ki bo svoje zaklade zaupal...«

»Kladivo mi podaj...«

»Na. Ali pa je Američan, ki se gre k bojevitim Komančem pogajat za mir.«

»Pazi! Lestvo boš prevrnil!«

Avto pa se ustavi pred mrežastimi železnimi vrati, vratar stopi h gostom, potem pa steče gospe Gromovi in teti Betki nekaj povedat. Gospod Veseljak pa je zopet kot bi trenil v pravljicnem svetu. Malim sestricam, ki ga poslušajo z odprtimi usti, pove novo čudovito in žalostno pravljico, ki v njej nastopajo obiskovalci in sami. Tedaj pa prihitijo služka in pravljice ni več.

»Albin in Bernard, gospa vama naroča, da si brž umijta roke, oblecita modra sukničja in pridita v sprejemnico.«

Kmalu nato jima je služka skrbno pregledala obleko, popravila zmršene lase in fantka sta stopila v sprejemnico. Neka gospa nedoločne starosti v prav čudni obleki, na debelo namazana z ličili in mazili, je zleknjena sedela v naslanjaču in kar naprej po angleško klepetala. Pri vsaki njeni kretnji se je pokadil oblaček pudra in zavela močna dišava. Poleg nje pa je nepremično in kot kip togo sedel fantek v svetlem progastem sukničju, s kričečo ovratnico in finimi lakastimi čevlji. Bil je Albinove velikosti in komaj kaj starejši od njega.

— in oba gospo vljudno pozdravita.

samo gospa Držaj, neprestano ragljala kakor voda o praznih čenčah, tako da je gospa Grom komaj kdaj prišla do besede.

Da je bogata, celo zelo bogata in zato veste, da svojega sina ne more poslati v kakršen koli zavod! Fant mora priti med boljše tovariše, v kak zelo šik zavod, zato je prišla h gospe Gromovi po nasvete, ker je slišala, da ima sina v kar dobri hiši.

»Kaj pa naj bi študiral?« vpraša gospa Gromova.

»Kaj? Moj Bog, to vendar ni važno, samo da bo hiša prvovrstna! Ali gojijo tudi šport?«

»Da,« se drzne povedati Albin. »Pozimi žogo, poleti tenis, plavanje...«

Mami pa se zdi, naj otroci ne slišijo vsega, o čemer se pogovarjajo odrasli, zato svojima fantkoma reče, naj bi šla novemu znancu razkazat park. Seveda! Saj prav tega sta si želela! In že se vsi trije izmuznejo iz sobe kot bi mignil.

Pa še niso zunaj prehodili več ko deset korakov in že je led prebit. Gromova fanta sta tako prisrčna in preprosta, da se angleški fant otrese prisiljenega vedenja in jima čisto prijazno odgovarja.

»Drago, ali si že dolgo v Belgiji?«

»Šele tri tedne.«

»Najbrž boš za dolgo ostal tu?«

»Kdo ve? Bo že mama odločila. Jaz nič ne vem.«

»Kako to? Ali tvoj oče nič ne reče?«

Fantu se lice stemni.

»Očka je daleč, o tako daleč, tam na kitajskem morju nekje.«

»Na morju? Ali je mornar?«

»Da, poveljnik ladje.«

»O, to mora biti pa lep!«

»A zame prav gotovo ne! Vedno je s svojo ladjo po svetu in jaz ga nikoli ne vidim.«

»Kaj? Ali se nikoli ne vrne?«

»Malokdaj. In še takrat samo za dva meseca, potem pa spet za dolgo odide.«

»Ubogi Drago!«

Mama komaj vidno fantoma pomigne in oba gospo vljudno pozdravita — angleški dobro govorita — ta pa se navdušuje z glasom, kakor da se je splašil ptič:

»Charming.. delightful boys.. how dear!« (Očarljiva... krasna fanta... zelo me veseli!)

Le s težavo se ji izmuzneta, da ju ne poljubi, saj se jima je zdela huda kazen, da bi se ju dotikale njene preveč rdeče ustnice.

Nato jima mati predstavi malega obiskovalca:

»To pa je Drago Držaj, ki nam je postal skoraj sosed.«

»In kmalu vajin sošolec!« dostavi fantova mati.

Drago se prikloni točno po predpisih svojo svetlolaso glavo, brezhibno pomazano, in jima pristno angleško da »shakehands« (stisne roko), nato pa se zopet začne pogovor. Govorila pa je

»Pišem pa mu pogosto. In potem mi pošilja dolga pisma; ko pa pride domov... takrat je sijajno! Po cele dneve sva skupaj, prav sama zase. Pripoveduje mi o svoji ladji, o deželah, ki jih je obiskal. In prinaša mi lepe spominčke. Pa ti lepi dnevi so tako redki in potem sem ves čas sam...«

»Čisto sam? Kaj pa mama?«

»Vedno dela obiske.«

»Pa tebe ne jemlje s seboj?«

»Na srečo ne! Sem pa že še veliko rajši sam, kakor pa da bi se hodil dolgočasit po sprejemnicah, kjer gospe po cele ure brez prestanka klepetajo, jaz pa naj bi med njimi sedel kot pribit. Kaj pa vidva?«

»O, pri nas je vse čisto drugače! Očka sploh ne hodi na tuje, rad je med nami, mamica je pa tudi skoraj zmerom doma.«

»Torej nič ne hodi na obiske?«

»O, tudi. Jemlje nas s seboj k stricu Jožetu, kjer se prav prijetno zabavamo z malimi bratranci.«

»Drago, ali bi hotel videti mojo kurnico za fazane?« mu naenkrat predlaga Bernard.

»Z veseljem. Torej se vidva nikoli ne dolgočasila?«

Brata se spogledata. Da bi se doma dolgočasila?

Hudo domiselnemu Veseljaku še nikoli ni bilo dolgčas!

»O potem sta srečna! Meni pa je včasih strašno hudo, kadar sem čisto sam. Potem vama pa tudi nikoli ni hudo, ne?«

»O... že... včasih. Tedaj pa takoj stečeva mami ali očku povedat.«

»Če ju pa ni doma?«

»V zavodu grem pa k stricu Štefanu.«

»Jaz pa nimam strica.«

»No, se pa vsaj lahko z vsem srcem obrneš k Bogu in k Mariji in moliš... to človeka zelo potolaži.«

»Marija? Moliti? Kaj se to pravi?«

Ne znaš moliti?«

»Seveda ne! Kje?«

»Pa vsaj Jezusa in Marijo gotovo poznaš, ne?«

»O Jezusu sem nekaj slišal, a Marija?«

Albin in Bernard sta se spet spogledala, tako zelo sta se čudila tolikšni nevednosti.

»Ali si protestant?«

»Da... ne... ne vem.«

»No, krščen pa si, ne?«

»Jaz? Krščen? Kaj je to? O da, zdaj se spominjam! Preden je očka zadnji pot odšel, sta z mamo govorila o tej stvari. Očka me je hotel dati krstiti, mati pa se je zasmejala in mu rekla, da sama tudi ni krščena in se ji zato nič slabše ne godi! Kaj pravita, ali sem morda jaz prav zato nesrečen?«

»Mogoče res...«

»Če pa kdo moli k Jezusu in Mariji, ga to res potolaži?«

»Prav gotovo! Žalost se zmanjša ali pa vsaj dobiš poguma, da jo moreš nositi.«

»Če je tako, mi pa, prosim, povejta, kako se to naredi!«

Stvar je resna. Albin malo pomisli, si odpne pri srajci ovratnik in z vratu sname drobno srebrno verižico, ki na nji visita dve svetinjici in zlat križec, in že začne z vnemo prvi verski pouk. Pripoveduje o Adamovem grehu in kako je božji Sin postal človek, da nas odreši:

»Rojen je bil v jaslicah. Živel je trideset let kot rokodelec, ubogal svojo mamo Devico Marijo in svojega rednika svetega Jožefa. Tri leta je učil svoj nauk, čeprav so ga preganjali njegovi sovražniki Judje, ker ga niso hoteli priznati za Boga. Nazadnje pa so ga nekega dne zgrabili, kronali s trnjem, vidiš tukaj? in ga pribili na križ kakor kakega razbojnika...«

»O hudobneži!«

»Čez tri dni pa je vstal od mrtvih in odšel spet nazaj v nebesa, da jih še nam odpre in nekoč lahko pridemo k njemu.«

»Pa Marija?«

»Jezusova mama je! Boljša kot najboljše matere! Zato ji njen božji Sin ne odbije nobene prošnje. In ker ljudi zelo ljubi, jim rada dela veselje in zmerom pomaga...«

»Albin, v tvojem pripovedovanju je več reči, ki jih nisem dobro razumel, vendar pa si tako povedal, da je vse to... gotovo resnično!«

»Seveda, pripravljem sem dati življenje za te resnice!«

(Dalje.)

DMK
Križanke v Ljubljani
(v sredi voditelj p. L. J. Žabkar)

P o s v e t u

Katoliška mladina v Kanadi je ustanovila organizacijo, s katero hoče voditi dosledno borbo proti slabemu tisku. Tekom enega leta je število članov te organizacije naraslo na 400.000.

V Roulersu v Belgiji so ustanovili škofijsko šolo katoliške akcije, ki ima namen, dati dijakom globoko duhovno vzgojo in jih pripraviti za živo pobožnost.

Na stadionu v Montrealu se je pred kratkim poročilo 105 parov. Poročni obred je izvršil nadškof Gauthier, ki je vsakemu paru dal kot poročno darilo križ in rožni venec ter od sv. očeta blagoslovljene prstane.

Milanski nadškof kardinal Schuster je nedavno blagoslovil v Milanu temeljni kamen nove cerkve, ki bo posvečena Mariji, Kraljici miru.

Francoski otroci so lani darovali za misijone vsoto 34.400.000 frankov.

Papeška komisija za upravo vatikanskega mesta je izdala za vatikansko državo proglas, v katerem opozarja vse prebivalce, naj v času sedanje vojske živijo kolikor mogoče preprosto.

Lansko leto so slavili ameriški katoličani 150 letnico prve katoliške univerze, ki je bila ustanovljena 1789 v Washingtonu. Sedaj imajo katoličani v Združenih državah Severne Amerike 16 univerz.

Sveta Stolica je v Italiji preuredila katoliško akcijo na ta način, da je ukinila dosedanja laična vodstva in jih nadomestila s škofijskimi uradi. Tem uradom predsedujejo škofje sami.

8. decembra p. l. je sv. oče Pij XII. obiskal cerkev sv. Marije Velike v Rimu, kjer je opravil slovesno službo božjo ob

priliki svojega 40 letnega mašniškega jubileja.

Misijonska tiskarna v Pekingu, ki jo vodijo lazaristi je letos praznovala 75 letni jubilej. V času svojega delovanja je izdala 3.800.000 knjig. Danes tiska knjige in liste v 22 jezikih.

V Parizu je 50 cerkva, ki so posvečene Mariji. Najznamenitejša je cerkev Naše ljube Gospe.

Na angleški univerzi v Cambridgeu je bila imenovana za profesorico prva ženska Doroteja Gaword, ki je obenem goreča katoličanka.

V judovskem listu »Jewish Chronicle«, ki izhaja v Londonu je napisal ruski komisar Molotov članek, kjer poudarja: boljše življenje in judovstvo je eno, v Rusiji je protijudovsko gibanje prepovedano pod smrtno kaznijo.

Ruski boljševiki so po 20 letnem protiverskem boju razpisali nagrado 20.000 rubljev za tistega, ki dokaže, da ni Boga.

Katoličani v Zedinjenih severnoameriških državah imajo 16 univerz, 200 gimnazij in 8000 ljudskih šol.

BODI APOSTOL!

»Velikonočna akcija« je v tem, da bližnjemu pomagamo opraviti sveto spoved in prejeti velikonočno sveto ohajilo, da znova postane otrok božji.

V ta namen trpimo in molimo in še druge pridobivamo za enake žrtve.

Z zgledom in besedo zbudimo v bližnjih sklep: Opraviti hočem brez odlašanja svojo velikonočno dolžnost! Poskrbimo, da bo sklep res izvršen. Veselimo se z njimi po opravljeni dolžnosti.

»Naša Zvezda« izhaja dvakrat v mesecu. Cena za dijake 10 din, za druge 15 din letno. Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Tomaž Klinar. Uprava: Streliška ulica št. 12/II. Uredništvo: Costova 7, Ljubljana. Tiska Jugoslov. tiskarna v Ljubljani (Jože Kramarič).